

Форми прояву образу держави

У реальному житті образ держави проявляється не сам по собі, а за допомогою певних ментальних чи матеріальних «провідників». Однак в соціології ця проблема не є достатньо дослідженою. Однак без розуміння того, в якій формі проявляється образ держави, неможливо дослідити проблему функціонування образу держави в цілому.

До ментальної форми (ідеальної, розумової), в першу чергу, можна віднести соціальні уявлення. У зарубіжній соціології також часто говорять про соціальну презентацію. Соціальні уявлення можна інтерпретувати як наглядно-чуттєвий образ соціальних об'єктів, в тому числі і держави, що зберігається та відтворюється в свідомості людини. Нас цікавить образний зміст уявлень, який, в свою чергу, може проявлятися у формі асоціативних характеристик, стереотипів. Образ держави може також транслюватися за допомогою символів та міфів.

Тема асоціацій розглядається переважно в рамках психологічної науки, де асоціація розглядається як зв'язок, що виникає за певних умов між двома або більше психічними утвореннями (відчуттями, рухливими актами, сприйняттями, ідеями і т.п.). В даному випадку мова йде про асоціації як певні характеристики, що відтворюються у свідомості людей при згадці про певну державу.

Деякі автори зазначають, що образ і стереотип є двома різними продуктами сприйняття певного об'єкту, адже в образі превалює знання над емоційною оцінкою, над відношенням, в той час як в стереотипі – навпаки. Під стереотипами ми розуміємо спрощенні, стандартизовані, стійкі образи щодо певних соціальних об'єктів, які існують в масовій свідомості.

Проблемі символу приділяється значна увага у працях видатних соціологів. До неї звертаються О. Лосєв, Лотман, В. Бурлачук та ін. Символ – це те, що в своїй чуттєвій якості указує на щось інше або заміщає щось інше. В даному випадку під цим «іншим», «тим, що символізується», може розумітися певна держава.

Образ держави також може бути сформованим на основі певного історичного міфу. Окрім цього він може бути пов'язаним з міфічними історичними героями. Однак міф супроводжує і сучасні процеси, що відбуваються в суспільстві. Наприклад, національна ідея може розглядатися як міф, основним призначенням якого є внутрішня консолідація суспільства всередині держави, разом з тим, він презентує державу на міжнародній арені.

Тож, під міфологізованим образом держави ми розуміємо певні елементи життєдіяльності в рамках суспільства, що не відповідають об'єктивним умовам соціальної реальності. Отже, суть образу певної держави розкривається через сукупність уявлень суб'єктів про цю державу, які, в свою чергу, можуть проявлятися у формі асоціативних характеристик, стереотипів, а також за допомогою символів чи міфів.